

Granskning av kommissionens diskussionsunderlag om globaliseringen

Till näringsutskottet

Näringsutskottet har gett skatteutskottet tillfälle att senast den 12 oktober 2017 yttra sig över kommissionens skrivelse Hur vi bemöter globaliseringen (KOM(2017) 240), i de delar som berör utskottets beredningsområde. Utskottet lämnar i yttrandet övergripande synpunkter på diskussionsunderlaget i dessa delar.

Utskottets överväganden

Skrivelsen

Diskussionsunderlaget är det andra av fem som följer upp kommissionens vitbok om EU:s framtid. I skrivelsen ger kommissionen en bakgrund till globaliseringen och analyserar de möjligheter och utmaningar som globaliseringen innebär. Vidare presenteras åtgärder att vidta på både det EU-externa och det interna planet. I slutsatserna betonas att medlemsstaterna ansvarar för många av de politiska instrument som är relevanta i sammanhanget och att en effektiv EU-politik därför måste bestå av en kombination av dessa nationella instrument och dem som EU gemensamt förfogar över.

Kommissionen menar bl.a. att globaliseringen innebär en utmaning i och med att stora företag kan utnyttja kryphål i internationella regler för att flytta vinster till lågskatteländer, snarare än att betala skatt där de tillverkar och säljer sina produkter. Dessa strategier gör att regeringar i EU går miste om skatteinkomster, vilket bidrar till orättvisa och en känsla av att global integration endast gynnar de större företagen och välbärgade medborgare.

Kommissionen menar vidare att multilaterala institutioner och regler är avgörande om vi ska kunna lösa problem som kräver kollektiva åtgärder, som t.ex. den globala ekonomin, klimatförändringar eller skatteflykt. Utan sådana insatser får de starkaste och mer skrupellösa länderna och företagen möjlighet att påtvinga de svagare sina egna regler och intressen. Detta skulle strida mot EU:s grundläggande värden som är samarbete, rättsstatsprincipen, lika rättigheter och solidaritet, dvs. de värden som EU är byggt på.

Man tar som exempel på internationellt samarbete t.ex. att G20-regeringarna efter finanskrisen kom överens om ett samordnat program till stöd för att den globala ekonomin och kraftfullare globala regler för finansmarknaderna och för att bekämpa skatteflykt och att Agenda 2030 för hållbar utveckling och dess mål för hållbar utveckling godkändes av samtliga medlemmar i FN 2015. Kommissionen anser emellertid att det behövs mer eftersom reglerna på vissa områden inte leder till att det skapas lika villkor eller inte räcker till för att hantera skadliga eller otillbörliga beteenden, som skatteflykt, korruption, resursutvinning, olagliga finansiella flöden, skadliga statliga subventioner eller social dumpning.

Dessa nya stora utmaningar innebär enligt kommissionen att det inte räcker att bara upprätthålla den redan existerande regelbaserade ordningen; vi måste också vidareutveckla den. De utmaningar som ligger framför oss, i synnerhet i en multipolär värld som vår, innebär att vi måste fortsätta att stärka samordningen av den ekonomiska politiken och därigenom sörja för en stark, hållbar, balanserad och inkluderande tillväxt. Ett multilateralt samarbete med våra globala partner förblir EU:s bästa strategi.

Kommissionen anser därför att EU bland andra åtgärder även bör fortsätta att vidta åtgärder för global skatterättvisa och öppenhet. I slutet av 2017

kommer EU att ha en gemensam förteckning över icke samarbetsvilliga jurisdiktioner. Detta kommer att ge starkare instrument för att bekämpa skatteflykt och för att hantera tredjeländer som inte följer reglerna. Kommissionen kommer också fortsättningsvis att förhandla om internationella regler som hindrar företag som är etablerade i tredjeländer från att undandra sig direkta och indirekta skatter, och på så sätt skydda medlemsstaternas skattebaser.

Den 27 april offentliggjorde kommissionen ett diskussionsunderlag om EU:s sociala dimension (KOM(2017) 206). Även om EU redan har de mest jämställda och inkluderande samhällena i världen måste vi enligt kommissionen oavbrutet stärka och anpassa våra politiska strategier inför framtiden och åtgärda ojämlikhet genom en rättvis och modern skattepolitik. En bättre fördelning av globaliseringens vinster kombinerat med ett effektivt socialt skydd kommer att hjälpa människor att hitta arbete med anständiga arbetsvillkor och anpassa sig till förändringar.

Som exempel på vad som behövs för att göra Europa till en konkurrenskraftig och innovativ ekonomi anger kommissionen regler och beskattning. Nya affärsmodeller bör stödja entreprenörskap samtidigt som de säkerställer lika villkor. Alla nivåer inom det politiska beslutsfattandet måste garantera att lagstiftningen är enkel och att den stöder företagare, i synnerhet små och medelstora företag. Detta innebär varken avreglering eller en kapplöpning mot botten: det som gäller är smart reglering. Parallellt med detta måste medlemsstaternas regeringar se till att skattepolitiken förblir uppdaterad mot bakgrund av digitalisering och nya affärsmodeller, och att företagen betalar skatt på den plats där vinsterna faktiskt görs.

Regeringens faktapromemoria

I en preliminär svensk ståndpunkt (fakta-PM 2016/17:FPM96) välkomnar regeringen kommissionens diskussionsunderlag om hur man ska bemöta globaliseringen och avser att delta aktivt i de kommande diskussionerna om EU:s framtid. Regeringen framhåller att grundtonen till globaliseringen är positiv i underlaget, och globaliseringens betydelse för utvecklingen av EU-medborgarnas levnadsstandard understryks. Betydelsen av politiska beslut för att både ta till vara möjligheter och hantera risker betonas i underlaget. Globaliseringen kan formas. Kommissionen pekar på betydelsen av att EU internt skapar motståndskraftiga och konkurrenskraftiga ekonomier och samhällen samt externt verkar för att det globala styrelseskicket och reglerna moderniseras på ett sådant sätt att de fortsätter att gynna frihandeln. Det är viktigt att skapa goda förutsättningar för inkluderande tillväxt i EU, bl.a. genom en ansvarsfull finanspolitik, ökade investeringar, en effektiv arbetsmarknads-, utbildnings- och socialpolitik samt genomförandet av struktur-reformer.

Diskussionsunderlaget kan i stora drag sägas ligga väl i linje med svensk politik för att dra nytta av och bemöta globaliseringen, och det är värdefullt om det föreslagna förhållningssättet får genomslag inom EU.

Den kommande diskussionen inom EU gör det möjligt för Sverige att driva svenska profilfrågor. Ett informationsmöte inför EU-sakråd med berörda organisationer hölls under ledning av statsrådet Linde den 1 juni 2017. Under hösten 2017 kommer även ett EU-sakråd att hållas till vilket alla berörda organisationer kommer att bjudas in. Regeringen avser att föra en dialog med riksdagen i det fortsatta arbetet med vitboken.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är en viktig politisk prioritering att motverka skatteflykt och skatteundandragande som direkt påverkar den inre marknadens funktion. Utskottet anser att dessa frågor kan hanteras bl.a. inom ramen för direktivet om fastställande av regler mot skatteflyktsmetoder som direkt påverkar den inre marknaden. Skatteflyktsaspekter är också nära förknippade med koncern-interna transaktioner vid gränsöverskridande handel, och därför kan initiativ på unionsnivå behövas för att komma till rätta med dessa.

Det faller inom varje medlemsstats nationella kompetens att säkra välfärden genom att ta ut och använda skatteintäkter på lämpligt sätt. Utskottet vill framhålla att en alltför extensiv tillämpning av de regler som ger unionen lagstiftningskompetens i förlängningen leder till en urholkning av medlemsstaternas suveränitet när det gäller att ta ut skatt och bibehålla tillräckliga skatteintäkter för att finansiera välfärden.

Företagsbeskattningen är nära integrerad med andra delar av skatteområdet och med medlemsstaternas politiska och ekonomiska förhållanden. Utskottet anser att företagsbeskattningen måste utformas på ett sådant sätt att det finns utrymme för varje enskild medlemsstat att beakta särskilda förutsättningar i fråga om näringslivsstruktur.

I diskussionen om hur unionens medlemsländer möter globaliseringen bör också noteras att utskottet har haft invändningar mot hur kommissionen har respekterat subsidiaritetsprincipen i flera av sina initiativ om åtgärder mot skatteflykt och för ökad transparens.

Stockholm den 26 september 2017

På skatteutskottets vägnar

Per Åsling

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Åsling (C), Jörgen Hellman (S), Maria Malmer Stenergård (M), Maria Strömkvist (S), Helena Bouveng (M), Peter Persson (S), Olle Felten (SD), Hannah Bergstedt (S), Rasmus Ling (MP), Lotta Finstorp (M), Anna Johansson (S), David Lång (SD), Mathias Sundin (L), Momodou Jallow (V), Larry Söder (KD), Erik Ezelius (S) och Jörgen Warborn (M).